

dr. Ivány Borbála ügyvéd

lajstromszám: 7

ÉRTESÍTÉSI CÍM A TÁRGYI ÜGYBEN: MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1242 BUDAPEST, PF. 317.

1074 BUDAPEST, DOHÁNY U. 20.

telefon, fax: +36 (1) 321 41 41, mobil: +3

BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányság, mint Szabálysértési Hatóság

ügyszám: 01801/457/2020. szabs.

előadó: r.hdgy

Tisztelt Szabálysértési Hatóság!

Alulírott dr. Ivány Borbála, mint

.....) eljárás alá vont személy mellékelt meghatalmazás alapján igazolt jogi képviselője a 85/2020. (IV.5.) Kormányrendelet 12.§ (1) bekezdése alapján, törvényes határidőben Szabs. tv. 52. § (3) bekezdése alapján az alábbi

észrevételeket és indítványokat

teszem a tisztelt Szabálysértési Hatósághoz a 01801/457/2020. szabs. számú ügyben.

1. Indítványok

Az alábbiakban kifejtett érvek alapján indítványozzuk, hogy i szemben

1. a Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés a) pontja alapján a T. Hatóság a szabálysértési eljárást szüntesse meg, mert a cselekmény nem szabálysértés.
2. Ha a T. Hatóság az eljárás megszüntetésére nem lát lehetőséget, úgy másodlagosan kérjük, hogy a cselekmény csekély tárgyi súlyára tekintettel a Szabs. tv. 20. § (1) bekezdésére tekintettel a figyelmeztetés intézkedést alkalmazza.
3. Ha a T. Hatóság arra sem lát lehetőséget, hogy a figyelmeztetés intézkedést alkalmazza, úgy harmadlagosan kérjük, hogy a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély fokára, és az eljárás alá vont személy személyi körülményeire való tekintettel csökkentse a pénzbírság mértékét.

Kérjük továbbá a tisztelt Szabálysértési Hatóságot, hogy a Szabs. tv. 52. § (2) bekezdése alapján tegye **megismerhetővé a szabálysértési eljárások valamennyi iratát**. Kérjük, hogy az iratokat a veszélyhelyzet során alkalmazandó egyes belügyi és közigazgatási tárgyú szabályokról szóló 85/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet 13. szakasza alapján a fejlécben feltüntetett e-mail vagy cégkapu elérhetőségeken juttassák el számunkra.

2. Jogi tényállás

2020. május 4. napján részt vett a „Nem halogatunk el!” című eseményen ([https://www.facebook.com/events/545824359675487/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A\[%7B%22mechanism%22%3A%22search_results%22%2C%22surface%22%3A%22search%22%7D\]%7D](https://www.facebook.com/events/545824359675487/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A[%7B%22mechanism%22%3A%22search_results%22%2C%22surface%22%3A%22search%22%7D]%7D)). Az eseményen való részvételre felhívás a facebook-on jelent meg, eszerint a résztvevők a miniszterelnök és a nyilvánosság számára akarták közölni, hogy nem értenek egyet a kórházi ágyak koronavírus miatti nagymértékű kiürítésével, a vírussal kapcsolatos alacsony számú teszteléssel, a vírusról szóló adatokról közölt információk átláthatatlanságával, az érettségi megtartásával, és a vírus miatt elbocsátott munkavállalók nem kielégítő szintű kormányzati támogatásával. Az eseményt egy országgyűlési képviselő szervezte, és további két ismert politikus támogatóként csatlakozott. Az esemény szervezőjének és támogatójának közéleti szerepe, valamint a tüntetéssel érintett témák, és azok aktualitása egyértelművé teszik, hogy a **gyűlés célja a véleménynyilvánítás volt.**

A rendezvény napján a munkájából tartott hazafelé autójával, noha nem vitásan kifejezetten azért ment a Clark Ádám térre, hogy a gyűlésen megjelenített állásponttal egyező véleményét nyilvánítsa. Tehát a **célja a véleménynyilvánítás volt.** E céljának ügyfelem olyan formában tett eleget, hogy gépjárműve kürtjét megnyomta, ezzel adott hangjelzést miközben a Clark Ádám téri körforgalomban haladt. A hangjelzést úgy adta le, hogy **ezzel balesetveszélyt nem idézett elő,** erről maga is meggyőződött.

A Szabálysértési Hatóság ügyfelemmel szemben **közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése** (Szabs. tv. 224. § (1)) és a **veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése** (46/2020. Korm. rend. 4. § (1)) szabálysértések miatt indított szabálysértési eljárást. A hatóság a szabálysértések miatt ügyfelemet halmazatban 120.000 ezer forint pénzbírsággal sújtotta a 01801/457-1/2020. szabs. számú, 2020. május 11. napján kelt határozatával. A határozat miatt a törvényes határidőn belül meghallgatást kért.

A szabálysértési határozat helytelenül tartalmazza, hogy ügyfelem több kört tett meg a körforgalomban, ugyanis csak **egyetlen kört haladt,** ezt követően a rendőrség megállította és intézkedés alá vonta.

A fenti kiegészítésekkel (munkába haladás, veszélyhelyzet hiánya és egy kör a téren) lényegében ténybelileg egyetértünk a szabálysértési hatóság határozatával, azonban az álláspontunk az, hogy a történeti tényállásban miatt a **nem vonható szabálysértési felelősségre.**

3. Jogi értékelés

3.1. A cselekmény nem szabálysértés

3.1.1. A gyűlésen tartózkodás a jogszabályok szerint nem szabálysértés

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (III.) szóló 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rend.) 4. § (1) bekezdése szerint: „Rendezvény helyszínén [...] tilos tartózkodni. Gyűlés helyszínén tartózkodás tilos. A 7. § (1) bekezdés d) pontja szerint pedig szabálysértést követ el, aki a rendezvény helyszínén tartózkodik.

A Korm. rend. hivatkozott szakaszai alapján tehát gyűlés és rendezvény helyszínén tartózkodni tilos. Szabálysértésnek ugyanakkor (7. §) csak a rendezvény helyszínén történő tartózkodás minősül. A

jogszabály tehát egyértelműen megkülönbözteti a rendezvényt és a gyűlést, ugyanakkor a **gyűlés helyszínén való tartózkodást nem minősíti szabálysértésnek**. Tehát a gyűlés helyszínén való tartózkodásra vonatkozó szabályozás *lex imperfecta*, mert ugyan tilalmazott a magatartás, de nem szankcionálható.

A gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban Gytv.) 2. §-a definiálja a gyűlés fogalmát: legalább két személy részvételével **közügyben való véleménynyilvánítás céljából** tartott nyilvános összejövetel.

Az esemény, amelyen [] részt vett, a Gytv. definíciója alapján tehát nyilvánvalóan gyűlés volt, hiszen azért szervezték, hogy a **résztevők politikai véleményüket nyilváníthassák ki egy aktuális közügyben**. Ezt a meghatározást maga a szabálysértési határozat is tartalmazza. Tehát tény, hogy [] a Korm. rend. által tilalmazott magatartást folytatott azzal, hogy gyűlésen vett részt, azonban magatartása a hatályos jogszabályok alapján nem szankcionálható.

3.1.2. A véleménynyilvánításhoz való alapjogba történő beavatkozás korlátozottsága

Ha a szabálysértési hatóság az 3.1.1. pontban foglalt érvelést nem fogadná el, és arra az álláspontra helyezkedne, hogy a gyűlésen való részvétel szabálysértés, akkor kérjük, hogy az alapján szüntesse meg a szabálysértési eljárást, hogy az alkalmazni kívánt szabály, illetve a szabály alkalmazásának módja **alkotmányellenes** az alábbiak szerint.

Ahogy az 1. pont alatt ismertettük, [] ténybelileg beismeri a szabálysértési határozatban foglaltakat. Ismét hangsúlyozzuk, hogy a hangjelzés használatával ügyfelem **célja** a koronavírus-járvány kormányzati kezelése, a kormány intézkedései és mulasztásai elleni tiltakozás kifejezése, azaz **politikai véleménynyilvánítás** volt.

Ha a véleménynyilvánításnak ezt a formáját a szabálysértési hatóság a Szabs.tv. 224. §-ának és a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 30. §-ának összeolvasásával, illetve a 46/2020 Korm. rendelet alapján szabálysértési bírsággal szankcionálja, akkor értelemszerűen **korlátozza a véleménynyilvánításhoz való alapvető jogot**, abba beavatkozik.

Az Alaptörvény I. cikke értelmében alapvető jog – így az Alaptörvény IX. cikkében garantált véleménynyilvánítási szabadság is – más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül **szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható**. Noha az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható, ez a szabály nem érinti az Alaptörvénynek a jogállamiságra vonatkozó követelményét [Alaptörvény B cikk (1) bekezdés], a jogállamiság pedig kizárja az önkényes hatalomgyakorlást. Ezért még a járvány okozta veszélyhelyzetben sem lehet olyan önkényes jogkorlátozásokat előírni, amelyek nem alkalmasak a járványveszély csökkentésére vagy következményeinek elhárítására. A korlátozások a veszély elhárításához képest nem lehetnek szélsőségesen aránytalanok. Amennyiben ezeknek a feltételeknek a különleges jogrendi intézkedések nem felelnek meg, úgy nem is alkotmányosak. Ezt ismeri el a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény is, amelynek 2. § (2) bekezdése értelmében a kormány különleges rendeletalkotási jogkörét a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása céljából gyakorolhatja, de kizárólag ehhez az elérni kívánt célhoz szükséges mértékben és azzal arányosan.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye – amelyet a magyar jogrendszerbe az 1993. évi XXXI. törvény ültetett át – szintén úgy rendelkezik, hogy a 10. cikkben rögzített véleménynyilvánítási szabadság és a

11. cikkben foglalt gyülekezési jog korlátozható bizonyos legitim célok érdekében, azonban a korlátozásoknak „egy demokratikus társadalomban szükségesnek” kell lenniük. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) – a magyar alkotmányos mércével egybecsengő – értelmezése szerint ez a követelmény akkor érvényesül, ha a nemzeti hatóságok által a beavatkozás igazolására felhozott indokok „relevánsak és elégségesek” és a megtett **intézkedés „arányos az elérni kívánt törvényes célokkal”** (lásd pl. Karsai kontra Magyarország, 5380/07. sz. kérelem, 25-27. §§). Fontos rögzíteni, hogy mivel Magyarország nem élt az Egyezmény 15. Cikkében foglalt lehetőséggel, és nem függesztette fel az Egyezmény hatályát a szükséghelyzetre tekintettel, ezért az Egyezmény alapján akkor is a szükségesség és arányosság mércéje alapján kellene megítélni a véleménynyilvánítási, illetve gyülekezési jogba való beavatkozás jogszerűségét, ha a magyar szabályozásból más következne (azonban a fentiek szerint nem következik más).

Az alapjogi és az EJEB által lefektetett tesztet nem csak a jogalkotónak kell alkalmaznia a jogkorlátozást szabályozó normák megalkotása során, hanem a jogalkalmazónak is, amikor tevékenysége alapvető jogok korlátozásának lehetőségét veti fel. Amint azt az Alkotmánybíróság a 14/2016. (VII. 18.) AB határozat 32. pontjában rögzítette: „az alapjog-korlátozásnak ez a tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből [...] a jogalkalmazóknak] az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák.” Így kell eljárnia a rendőrségnek is, amikor észleli, hogy valamely jogszabály (jelen esetben a Szabs.tv. és a KRESZ, illetve a 46/2020 Korm. rendelet) alkalmazása más – azonos, vagy éppen magasabb szintű – normában (az 1993. évi XXXI. törvényben és az Alaptörvényben) biztosított alapvető jog korlátozását eredményezi. E korlátozás ugyanis csak akkor lesz jogszerű, és akkor nem fordul át jogsértésbe, ha a fenti tesztnek megfelel.

Amint arra az Alkotmánybíróság számos döntésében – így pl. a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban – rámutatott, **„a demokratikus jogállamokban a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van”**, mivel az „a demokratikus közvélemény és akaratképzés nélkülözhetetlen forrása”. „A szólás-, és sajtószabadság [...] a polgárok önkormányzását és a demokratikus párbeszédben való részvételét elősegítve garantálja a demokratikus közélet fejlődését”, így erre is tekintettel „az alkotmányos demokráciák a közügyekben való megszólalást fokozott védelemben részesítik”.

„A demokratikus társadalmakban a közhatalom és a köztisztviselők gyakorlók ellenőrzésének és ellenőrizhetőségének garanciája felöleli a közszereplők bírálatának szabadságát is. Ennek érvényesüléséhez pedig nélkülözhetetlen követelmény, hogy a polgárok különféle retorziók és hátrányos következményektől való félelem nélkül vehessenek részt a közéleti vitákban.” Ezért az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint a közügyekre vonatkozó és a közéletben szerepet vállaló személyek és szervezetek tevékenységét érintő **véleménynyilvánítás kiemelt alkotmányos védelmet élvez, a közügyek vitatását érintő véleményszabadságot korlátozó jogszabályokat „megszorítóan szükséges értelmezni”,** és – a 30/1992. (V. 26.) AB határozat megfogalmazása szerint – **„a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak [...] igen kevés joggal szemben kell csak engednie”.**

Az EJEB esetjoga ugyanezekben az elveken nyugszik. A *Handyside kontra Egyesült Királyság ügyben* (5493/72 sz. kérelem, 49. §) az EJEB rögzítette, hogy a véleménynyilvánítási szabadság a demokratikus társadalom alapköve, a haladás és fejlődés egyik legalapvetőbb feltétele. Ezért minden „adminisztratív követelménnyel”, „feltétellel”, „korlátozással” és **„szankcióval” szemben, amely e jogot érinti, követelmény, hogy az elérni kívánt legitim céllal arányos legyen.**

A *Scharsach és News Verlagsgesellschaft kontra Ausztria ügyben* (39394/98 sz. kérelem, 30. §) az EJEB egyértelművé tette, hogy a politikai beszédet és a **közügyek megvitatását** az Egyezmény 10(2) cikkében szereplő legitim korlátozási okok alapján is csak **igen szűk körben lehet limitálni**, és hogy a politikusokkal

szembeni kritikának még ezen belül is tágabb teret kell engedni. Végül pedig a *Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs és Gubi Kontra Ausztria* ítéletben (15153/89. sz. kérelem, 37. §) az EJEB kimondta: „**a véleménynyilvánítási szabadság korlátozása csak kényszerítő szükség esetén engedhető meg, az e szabadsággal szembeni kivételeket mindig megszorítóan kell értelmezni**”.

Az arányosság vizsgálatánál tehát az elsődleges szempont, hogy **a bírságolás egy fokozott alkotmányos védelmet élvező alapvető szabadság gyakorlásába jelentett beavatkozást**. Ráadásul még ezen a körön belül is olyan jellegű véleménynyilvánítást szankcionált, amely egy kiemelt jelentőségű, létfontosságú közügy (a járvány kapcsán elrendelt, súlyos következményekkel járó kormányzati intézkedések) kapcsán bírálta a közhatalmat gyakorlók tevékenységét.

3.1.3. A cselekmény társadalomra való veszélyességének hiánya figyelemmel a véleménynyilvánítás gyakorlására

A Szabs.tv. 1. §-a szerint **szabálysértés** csak olyan tevékenység vagy mulasztás lehet, amely **veszélyes a társadalomra**. Az, hogy a társadalomra veszélyesség a szabálysértésnek fogalmi eleme, a szabálysértési jog kontextusában lehetővé teszi a jogalkalmazók számára, hogy valamely tényállászerű magatartás kapcsán értékelhessék azokat a körülményeket, amelyek miatt az adott magatartás formális jogellenessége ellenére annak szankcionálásától el kell tekinteni. Amint a Szabs.tv. kommentárja megfogalmazza, „a cselekmény konkrét társadalomra veszélyességét a jogalkalmazás folyamán kell és lehet megítélni. [...] Azt csak az eset összes körülményének ismeretében lehet eldönteni, hogy egy tényállászerű magatartás konkrétan és ténylegesen sérti vagy veszélyezteti-e a szabálysértés védett jogi tárgyát. **A jogalkalmazói értékelés kiterjed arra, hogy adott esetben a formális jogellenesség ellenére a társadalomra veszélyesség hiányát állapítsa meg.**”

Annak az értékelésnek a konklúzióját, miszerint a **véleménynyilvánítási célú hangjelzésadás, illetve a járványügyi szempontból veszélyt nem hordozó formában megtartott gyűlésen való részvétel szankcionálása a szólásszabadság és a gyülekezési jog aránytalan** – és ezért az Alaptörvény és az Emberi Jogok Európai Egyezménye szerint nem megengedhető – korlátozását jelentené, a szabálysértési jogban **a társadalomra veszélyesség intézményén keresztül lehet levonni**.

A 14/2019. (IV. 17.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kategorikusan foglalt állást a társadalomra veszélyesség hiánya mellett. Határozata szerint, „amennyiben egy cselekmény az **Alaptörvény által védett alapjog-gyakorlásnak minősül** (így pl. a véleménynyilvánítás szabadságának körébe esik), **eleve kizárt annak társadalomra veszélyessége**.” Az Alkotmánybíróság 1/2019. (II. 13.) AB határozatában kiemelte, hogy egy tett véleménynyilvánításként kezelésének szükséges, de semmiképp sem elégséges feltétele, hogy a cselekményt elkövető a véleménye kifejezésének céljából cselekedjen – annak ellenére, hogy egy tett véleményszabadság oldaláról történő megítélése szempontjából a jogalkalmazónak elsődlegesen azt kell vizsgálnia, hogy a cselekvőnek mi volt a célja, illetve motívuma a cselekvése során. A véleményszabadság alkalmazásához ugyanis az is szükséges, hogy a közlés választott formája **objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze, közvetítője legyen gondolatok közlésének**.” Az AB határozat értelmében vizsgálni kell, hogy a véleménynyilvánítás hatálya alá tartozó cselekményről van-e szó, és „[e] tekintetben [...] jelentősége van annak, hogy a konkrét cselekmény mind a „véleménynyilvánító” személy szubjektív szándéka, mind az objektív értékelés szerint – legalább hipotetikusán – a nyilvánosság előtt értelmezhető közlés-e.”

A szabálysértési hatóság tehát akkor jár el jogszerűen, ha arra a következtetésre jut, hogy az ügy valamennyi körülményét figyelembe véve az autós gyűlésen való megjelenés és ott politikai véleménynyilvánítási céllal leadott hangjelzés –formális tényállászerűsége ellenére – **a társadalomra nem veszélyes**, így nem valósít meg szabálysértést és ezért nem sújtható bírsággal (és más szankcióval) sem.

Ennek a fajta értelmezésnek kialakult bírósági gyakorlata is van. Ügyfelem ebben a körben hivatkozik az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.114/2015/8. sz. ítéletére, amely megállapította, hogy a politikai véleménynyilvánítást tartalmazó szöveg útfelületre és a csatornafedőkre való felfújása szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozott, de mivel a „felirat és ábra felfestése **nem lépi túl a véleménynyilvánítás Alkotmánybíróság által meghatározott kereteit, ezért a társadalomra nem veszélyes**”, és „mivel a társadalomra veszélyesség hiányzik, a tulajdon elleni szabálysértés sem valósult meg”.

3.1.4. A gyülekezési szabályok feltételezett megsértésének értékelése

A 46/2020. (III. 16.) kormányrendelet 4. § (1) bekezdése szerint rendezvény helyszínén a résztvevők számától és a rendezvény helyszínétől függetlenül tilos tartózkodni. Gyűlés helyszínén tartózkodás tilos. A kormányrendelet vonatkozó szabálya tehát – a gyülekezés formájától függetlenül általános jelleggel – **megtiltja gyülekezés keretében a vélemény kinyilvánítását tekintettel a járványügyi helyzetre. Ez a rendelkezés per se sérti az Alaptörvényt, azaz alkotmányellenes.**

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a **feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.**”

Az alaptörvényi szabályozás szerint tehát a szükségesség és arányosság tesztjét alkalmazva a gyülekezéshez való jog korlátozható, azonban annak **lényeges tartalmát tiszteletben kell tartani.**

Világos tehát, hogy a gyülekezési jog csupán **korlátozható, de teljességgel nem vonható el.** Azaz a polgárok gyülekezési jogának szükséges és arányos mértékű korlátozása esetén is, lehetőséget kell adni arra, hogy a jogok lényeges tartalmával éljenek, azaz a gyülekezés általánosságban és minden esetben kiterjedően nem tiltható meg, és nem szankcionálható. Ennek következtében **alkotmányellenes egy olyan szabály, amely minden körülmény mérlegelését figyelmen kívül hagyva tiltja a gyülekezést, illetve a gyülekezési joggal való élést.**

Ha figyelmen kívül is hagynánk, hogy a kormányrendeleti szabály önmagában alkotmányellenes, akkor azt kell vizsgálnunk, hogy gyakorlati alkalmazása megfelel-e az alkotmányossági követelményeknek.

A **gyülekezési jog korlátozása** az aktuális veszélyhelyzetre, konkrét járványügyi adatok alapján **elfogadhatónak** minősül, ha egy „klasszikus” tüntetésről van szó, ahol az emberek szorosan egymás mellett állnak, ami még az esetleges óvintézkedések betartása mellett is hozzájárulhatna a járvány terjedéséhez, ami a résztvevők és mások egészségét, életét is veszélyeztetné. A fentiekből következően ugyanakkor a gyülekezési szabadság korlátozása nem jelentheti azt az Alaptörvény értelmében, hogy a közterületen történő véleménynyilvánítás minden formája tilos lehetne.

Abban az esetben, ha el is fogadjuk, hogy a gyülekezési jog korlátozása szükséges, a korlátozás mértékének arányosnak kell lennie az elérni kívánt céllal, és a korlátozás nem lehet önkényes vagy aránytalan. Amennyiben ezeknek a feltételeknek a különleges jogrendi intézkedések nem felelnek meg, úgy nem alkotmányosak. A közterületi véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása tehát csak akkor és olyan módon korlátozható a veszélyhelyzetben is, ha az a különleges jogrend alapjául szolgáló helyzet, tehát a veszély elhárítását szolgálja, és a korlátozás észszerű kapcsolatban áll a járványveszély elhárításával. A járvánnyal szembeni védekezés hatékonysága tehát vitathatatlanul megkövetel bizonyos **korlátozásokat, de csak annyit, amennyi valóban szükséges a védekezéshez.** Mindez azt is jelenti, hogy a fertőzésveszély csökkentése bár valóban indokolhatja a személyes jelenléttel járó, hagyományos gyűlések korlátozását, a tilalom arányossága azonban még ezekben az esetekben is attól

függ, hogy egy konkrét tüntetésen való részvétel növeli-e egyáltalán a fertőzésveszélyt (amit befolyásolhat többek között a jelenlévők létszáma, védőfelszerelése, illetve a megfelelő távolság tartása).

Ugyanakkor, alkotmányosan **semmiképpen sem terjedhet ki a gyakorlati tiltás sem** az olyan csoportos véleménynyilvánítási formákra, ahol a résztvevők nem kerülnek egymással fizikai kontaktusba, hiszen ebben az esetben kizárt a fertőzésveszély, a járvány terjedésének kockázata a nullával egyenlő. Egy autós tüntetésen való részvétel szabálysértéssé nyilvánítása, ahol a résztvevők gépjárműüket el nem hagyva, másoktól biztos távolságot tartva tiltakoznak, nemcsak szükségtelenül és aránytalan mértékben, de a járványveszély elhárítása szempontjából **ésszerűtlenül korlátozza a résztvevők véleménynyilvánításhoz való alapvető jogát**, következésképpen ellentétes azzal az alaptörvényi és az Egyezményben szereplő előírással, hogy a gyülekezési jogot csak arányosan lehet korlátozni, és ellentétes ennek a követelménynek a veszélyhelyzetre adaptált azon változatával is, amely szerint az alapjogok korlátozása a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása – mint legitim célok – érdekében, de kizárólag ehhez az elérni kívánt célhoz szükséges mértékben és azzal arányosan lehetséges még különleges jogrend esetén is.

A veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok kapcsán is érvényesek a társadalomra veszélyesség tekintetében kifejtettek: az olyan magatartások, amelyek nem veszélyeztetnek a járvány terjesztésével, egyébiránt nem korlátozzák a jogszabály általános, mögöttes céljának teljesülését, a **társadalomra sem veszélyesek**, következésképpen szabálysértés elkövetésére sem alkalmasak.

Álláspontunk alátámasztásaként szolgál e beadvány és ügyfelem által elkövetni vélt szabálysértés közti időben érvényben volt az autós könnyűzenei koncertek megtartásáról szóló 248/2020. (V. 28.) Korm. rendelet. E kormányrendelet értelmében autós **könnyűzenei koncertet** a 46/2020. (III. 16.) Korm. rendeletről eltérően is meg lehetett tartani olyan formában, hogy a közönség tagjai a személygépjárműben tartózkodnak a rendezvény során. A jogszabály megalkotása tehát azt támasztja alá, hogy a járványügyi védekezést nem veszélyeztetni különösebb mértékben, ha egy rendezvény helyszínén tartózkodó személyek a gépjárművekből nem szállnak ki, azaz az állampolgárok testi épségének megőrzéséhez fűződő közérdek olyan formában is tiszteletben tartható, ha az állampolgárok autójukban maradnak. Jelen esetben tehát a **véleménynyilvánítás szabálysértési szankcióval történő korlátozása bizonyosan nem arányos a közérdek érvényesülésével**, hiszen utóbbi a szankció hiányában is érvényesült (volna).

3.1.5. A közúti közlekedési szabályok kisebb fokú feltételezett megsértésének értékelése

Az imént kifejtett elvi okfejtés jelen ügyre történő alkalmazása a közúti közlekedési szabályok feltételezett megsértése vonatkozásában az alábbi.

A közúti közlekedés szabályai alapján hangjelzést adni lakott területen belül csak balesetveszély esetében, a baleset megelőzése érdekében szabad (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól, 30. §, a továbbiakban: KRESZ). Habár a politikai véleménynyilvánítási célból történt dudálással a szabálysértés törvényi tényállását formálisan megvalósította, azonban azt olyan formában tette, amely **nem veszélyes a társadalomra**, így nem valósult meg szabálysértés. A szabálysértési jog előírásai és a KRESZ szabályai nem önmagukért valók, hanem a közúti közlekedés biztonságát hivatottak garantálni, így, ha ügyfelem tevékenysége nem sértette a biztonságot, annak társadalomra való veszélyessége sem áll fenn, azaz nem szankcionálható.

Álláspontunk szerint a közlekedés biztonságát veszélyeztető tényező nem állt fenn. Nem vitatott, hogy ügyfelem egy politikai rendezvényen vett részt, amelynek résztvevői az aktuális kormányzati intézkedésekkel szemben fejezték ki a véleményüket, tehát **politikai véleménynyilvánításra** került sor. A

véleménynyilvánítás eszköze a hangadás volt, amely alkalmas volt arra, hogy nyilvánosan megjelenítse a résztvevők álláspontját, ellenkezését.

Noha ügyfelem tisztában volt azzal, hogy nem szigorúan a KRESZ-nek megfelelően használja a gépjárműve kürtjét, amikor ilyen formában nyilvánítja ki véleményét, mégis úgy találta, hogy a szűk körű lehetőségek közül a **legalkalmasabb formáját választja a tiltakozásnak**. Véleménye kinyilvánításakor figyelemmel volt arra, hogy ne okozzon veszélyhelyzetet, **elkerülje a baleset lehetőségét**, továbbá a megfelelő **védőtávolságot is betartotta** a járványügyi intézkedésekre figyelemmel.

Rendkívül fontos, hogy a **gépjárművek hangjelzésének használata** az aktuális pandémiás veszélyhelyzetben egyike azon kevés véleménynyilvánítási formának, amely olyan módon alkalmas a kritikus vélemény közterületen való, mások – és a dudálás helyszínénél fogva a kritikával érintett döntéshozók – számára is érzékelhető közlésére, amely figyelembe veszi a távolságtartás legitim járványügyi követelményét, mivel **nem veszélyezteti mások testi egészséghez való alapvető jogát**. Amennyiben a hangjelzés adását a rendőrség ennek ellenére szankcionálja, elzárja a polgárokat a tulajdonképpen egyetlen olyan tiltakozási lehetőségüktől, amely ezeknek a követelményeknek egyidejűleg megfelel.

I **a** nem vitatja, hogy a hangjelzésadás eseteinek KRESZ szerinti korlátozása olyan **legitim célt** szolgál (a közlekedés biztonságának garantálása), amely **általában jogkorlátozás alapját** jelentheti. Nem vitatjuk, hogy a jogalkotó által meghozott szabály célja, hogy az egyébként riadalomkeltésre alkalmas hanghatások ne hangozzanak el, és a közlekedés zajszintje a szükségesnél ne legyen magasabb. Nyilvánvaló ugyanakkor az is, hogy ezekhez a célokhoz az jelen esetben nem volt semmilyen köze, hiszen a körforgalomban egy előre meghirdetett demonstráció zajlott, amelyen résztvevők véleményük kifejezésének eszközeként használták a hangkürtöt, amitől természetesen senki nem ijedt meg, a gépjárművek pedig eleve nagyon lassan haladtak.

A gyülekezési jog gyakorlásának része az is, hogy a **demonstrálók politikai véleményüket hangtechnikai eszközök használatával nyilvánítsák ki**. Ez az oka annak is, hogy egy színpad felállításához vagy az autó dudájánál jellemzően hangosabb erősítéshez nem kell semmilyen engedély. Tehát az elvben legitim törvényi tiltás céljával a konkrét eset nincs kapcsolatban, vagy ha mégis, akkor a megelőzni kívánt veszély lényegesen csökkent.

Azonban el kell végezni annak vizsgálatát, hogy ennek a **legitim célnak a fényében arányosnak tekinthető-e** a véleménynyilvánítás szabadságának oly módon való korlátozása, hogy a szabálysértési hatóság a véleménynyilvánítási célú hangjelzésadást szabálysértési bírsággal sújtja. Határozott álláspontunk szerint ez **nem tekinthető arányos alapjogkorlátozásnak**.

A szankcionálás, mint a véleménynyilvánítási szabadságba való beavatkozás arányosságának vizsgálata során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a rendőrség a hangjelzéssel kapcsolatos szabályok szigorú alkalmazásától számos más, a demokratikus állami működés szempontjából kevésbé fontos helyzetben **rendszeresen eltekint**. Ilyen helyzetet jelentenek a dudáló esküvői autósmenetek, de ilyen volt 2016 júniusában a magyar labdarúgó válogatottnak az Európa Bajnokságra való kijutása is, amelyet a tömeg több főútvonal – szintén nem KRESZ-szerű – elfoglalásával ünnepelt, mely ünnepeléshez az MTI szerint „az autósok és a buszok is dudálással csatlakoztak” (<https://focieb2016.com/ezrek-unnepelnek-budapest-belvarosaban-magyar-portugal-utan/>) ám a dudálókval szembeni rendőri intézkedésekről nem szóltak a híradások. Amennyiben ezekben a helyzetekben a rendőrség el tud tekinteni a Szabs.tv. és a KRESZ szigorú, formalisztikus alkalmazásától, úgy erre nyilvánvalóan egy kiemelt alapjog gyakorlásával összefüggésben is képesnek kell lennie.

Fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy **az eljárás alá vont megbírságolása a hangjelzéssel való véleménynyilvánításáért a szólásszabadságába való aránytalan beavatkozásnak minősül**.

4. A cselekmény csekély tárgyi súlya

Ha a T. Hatóság a fenti indokokat nem fogadja el, és továbbra is arra az álláspontra helyezkedik, hogy a szabálysértést követett el, akkor az alábbiak figyelembevételét kérjük, noha álláspontunk szerint a cselekmény miatti eljárás megszüntetése mindenképpen indokolt.

A Szabs.tv. 20. § (1) bekezdése szerint **figyelmeztetés** alkalmazásának akkor van helye, ha a szabálysértés az elkövetés körülményeire tekintettel **csekély súlyú, és ettől az intézkedéstől kellő visszatartó hatás várható**. A figyelmeztetéssel a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság a rosszallását fejezi ki és felhívja az eljárás alá vont személyt arra, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől. A Szabs.tv. indokolása szerint a figyelmeztetés az oportunitás eszköze, a jogsértés súlytalansága esetén büntetés helyett alkalmazható, a hatóság rosszallását kifejező, nevelő jellegű intézkedés, amely rámutat az adott jogsértés helytelen voltára és egyben felhívja az elkövető figyelmét arra, hogy a jövőben tartózkodjon a hasonló cselekményektől.

A törvény ugyan nem ad részletes szempontokat az intézkedés alkalmazásához, de utal arra, hogy mind **a cselekménnyel (tárgyi körülmények), mind pedig az eljárás alá vont személlyel összefüggő (alanyi körülmények) tényezőket mérlegre kell tennie a jogalkalmazónak**, ha lemond a büntetés alkalmazásáról. A Szabs.tv. 21. §-a szerint a büntetést és az intézkedést úgy kell megállapítani, hogy igazodjék a szabálysértés súlyához. Az eljárás alá vont személy személyi körülményeit figyelembe kell venni, amennyiben azok megállapíthatóak.

A Szabs.tv. kommentárja a társadalomra való veszélyesség kapcsán szól a szabálysértés szankciójáról is. *„Amikor a törvény a büntetéskiszabás körében a szabálysértés tárgyi súlyáról szól, akkor ez alatt az elkövetett szabálysértés konkrét súlyossága értendő. Jogalkalmazói hatáskörbe tartozik másfelől a társadalomra veszélyesség mértékének a megítélése. [...] Erre vonatkozik a tárgyi súly szerinti elbírálás elve, ami büntetéskiszabási kérdés. A Szabs. tv. 20. §-a megengedi, hogy az eljáró szerv vagy személy büntetés helyett figyelmeztetést alkalmazzon, ha a szabálysértést az elkövetés körülményeire tekintettel csekély súlyúnak látja.”*

Feltéve, de meg nem engedve, hogy az eljárás alapját képző cselekmény veszélyes a társadalomra, úgyis egyértelműen megállapítható, hogy annak a **tárgyi súlya rendkívül csekély**. A balesetveszéllyel, járványügyi kockázattal nem járó, bármifajta erőszakot nélkülöző, személyeket vagy anyagi javakat nem veszélyeztető, fizikai következmények nélküli, egyszeri, hangadással járó, rövid ideig tartó cselekményt igen bagatell, figyelmeztetés alkalmazásán túl más jogkövetkezmény alkalmazása – ha el is tekintenénk a társadalomra veszélyesség hiányától – indokolatlan lenne. Ezt megerősíti az is, hogy **korábban semmilyen büncselkeményt vagy szabálysértést nem követett el.**

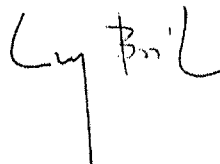
5. A szabálysértési bírság túlzó mértéke

Ha a T. Hatóság valamilyen oknál fogva mégis szükségesnek tartja a pénzbírság kiszabását a jogalkotó egyértelmű instrukciói ellenére, akkor annak összegét mindenképpen **mérsékelnie szükséges.**

Ügyfelem szociális munkás, családsegítőként dolgozik.
Jövedelme havi nettó 100 000 Ft (a bérlapot mellékelten csatoljuk), amelynek 20% -a a kiszabott pénzbírság. Ügyfelem a 3 gyermek eltartásáról is gondoskodik.

Álláspontunk szerint a felelősség megállapítása esetén is csekély társadalomra veszélyességű elkövetésre és a fenti, kedvező személyi körülményekre tekintettel **a kiszabott 120.000 forintos pénzbírságot jelentősen eltúlzott**, amely egyáltalán nem áll arányban a cselekménnyel.

Budapest, 2020. június 9.

... nevében
dr. Ivány Borbála jogi képviselő